

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 8

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Neler Öğreneceğiz?

1. İslam'ın Paylaşmaya ve Yardımlaşmaya Verdiği Önem
2. Zekât ve Sadaka İbadeti
3. Zekât ve Sadakanın Bireysel ve Toplumsal Faydaları
4. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Şuayb (a.s.)
5. Bir Sure Tanıyorum: Maûn Suresi ve Anlamı

**Sizce insan
yardım almadan
hayatını
sürdürebilir mi?
Niçin?**

1. İslam'ın Paylaşmaya ve Yardımlaşmaya Verdiği Önem

- Yardımlaşma insan için vazgeçilmez bir ihtiyaçtır.
- İnsan doğumundan ölümüne kadar hayatını yardımlaşma sayesinde sürdürebilir.
- Toplumda herkes bir diğerine muhtaçtır.

- *"Müslüman Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez. Onu düşman eline bırakmaz. Her kim Müslüman kardeşinin bir ihtiyacını giderirse Allah da onun ihtiyacını giderir. Her kim bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse Allah da onun kıyamet sıkıntılarından bir sıkıntısını giderir. Her kim dünyada, bir Müslümanın (ayıbını) örterse Allah da kıyamet günü onun (ayıbını) örter."*

(Müslim, Birr, 58.)

- İnsanı ve insanın içinde yaşadığı dünyayı koruyabilmek ancak yardımlaşmayla mümkündür.
- İslam dini insana ve topluma faydalı olan hususlarda yardımlaşmayı emrederken zararlı ve kötü olan işler üzerinde yardımlaşmayı yasaklamıştır.

“...İyilik ve takva (Allah’a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının...”

(Mâide suresi, 2. ayet.)

- Hz. Muhammed (s.a.v.) her konuda olduğu gibi yardımlaşma konusunda da en güzel örnektir.
- O, yardımın büyüklüğünün değil, yardımı yapanın niyetinin ve samimiyetinin önemli olduğunu öğretir.
- Bir tebessümle de olsa yardımlaşmaya teşvik eder.

**İslam dininde
başkalarına yardım
ederek yapılan
ibadetlerden
hangilerini
biliyorsunuz?**

2. Zekât ve Sadaka İbadeti

- İslam Müslümanlara birçok yardımlaşma yolu öğretmiştir.
- Bu yardımlaşma çeşitlerinden biri de zekâttır.

Zekât

Sözlükte;

temizlenme, çoğalma, bereket, gelişme gibi anlamlara gelir.

Zekât

Terim olarak;

İslam'ın beş şartından biri olan zekât, dinen zengin sayılan Müslümanların yılda bir kez mallarının belli miktarını ihtiyaç sahiplerine vermelerine denir.

“Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin. Kendiniz için her ne iyilik işlemiş olursanız, Allah katında onu bulursunuz. Şüphesiz Allah bütün yaptıklarınızı görür.”

(Bakara suresi, 110. ayet.)

- İslam, yardımlaşmayı sadece zekât ibadetiyle sınırlandırmaz.
- Zengin veya fakir herkesin elinden geldiğince iyilik yapmasını, ihtiyaç sahiplerine yardım etmesini ister.
- Yardımlaşma konusunda önemli kavramlardan biri de infaktır.

İnfak

Sözlükte;

harcama yapmaktır.

İnfak

Terim olarak;

Müslümanın Allah'ın rızasını kazanmak için sahip olduğu mallardan Yüce Allah'ın emrettiği harcama yapması, bağışta bulunmasıdır.

Sadaka

Doğru söylemek ve
verdiği sözde durmak
demektir.

Sözlük Anlamı

Terim Anlamı

Bir Müslümanın
Allah'ın sevgisini
kazanmak amacıyla
yaptığı hayırlı işlerin
tamamı için
kullanılır.

Sadaka

İslam'ın
Müslümanlara
öğrettiği diğer bir
yardımlaşma
çeşidi de
sadakadır.

- Zekât, sadece zenginlere ait bir sorumluluk olmasına rağmen infak ve sadaka bütün Müslümanları kapsar.

“Sadaka veren erkeklere ve sadaka veren kadınlara ve Allah'a güzel bir ödünç verenlere, verdiklerinin karşılığı kat kat ödenir ve onlara değerli bir mükâfat vardır.”

(Hadîd suresi, 18. ayet.)

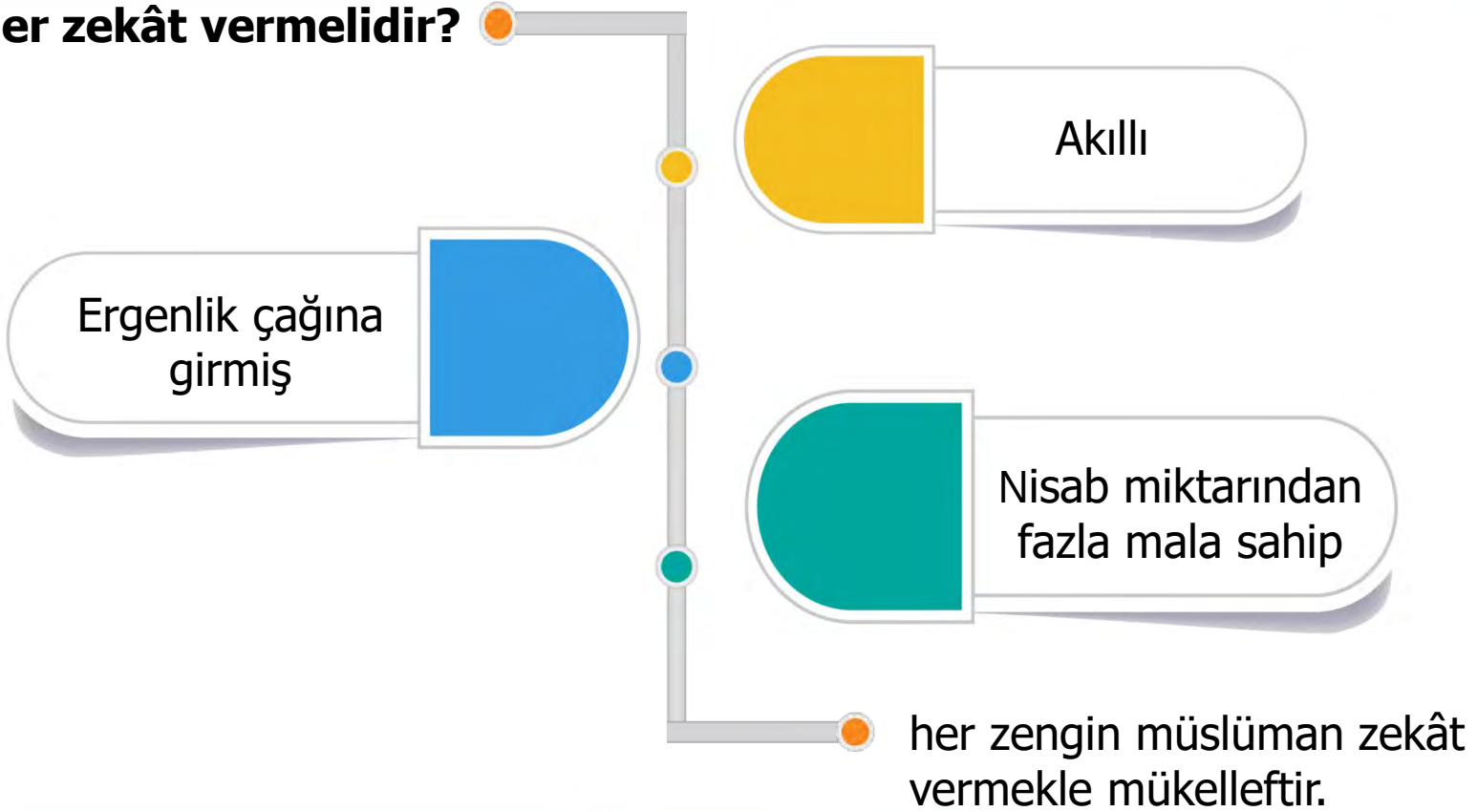

- *Bir adam Hz. Peygamber'e (s.a.v.), 'Ey Allah'ın Resulü, hangi sadaka en faziletlidir?' diye sordu. Hz. Peygamber, 'Sağlıklıyken ve fakirlik endişesi ve zengin olma hırsı ile hareket ederken sadaka vermendir. Sadaka vermeyi son nefesini yaşadığın ana kadar erteleme...' buyurdu.*

(Buhârî, Vesâyâ, 7.)

Kimler zekât vermelidir?

Temel ihtiyaçlar nelerdir?

- Bir Müslümanın kendisi ve ailesinden bakmakla yükümlü olduğu kimselerin yeme, içme, barınma, giyinme, sağlık, eğitim, ulaşım gibi giderleridir.
- İslam'a göre bunlar temel ihtiyaçlardır. Bu nedenle temel ihtiyaçlar kapsamına giren malların zekâtı verilmez.

BİLGİ KUTUSU

Bir kimsenin zekât vermekle yükümlü olabilmesi için bazı şartlar vardır. Bu şartlar şunlardır:

01

Zekât verecek kimsenin müslüman olması gerekir.

02

Malını dilediği gibi kullanma ve harcama imkanı olanlar zekat verirler.

03

Zekât verecek kimsenin akıllı ve ergenlik çağına girmiş olması gerekir. Şafii mezhebinde dinen zengin sayılan çocukların zekatlarını velileri, vasileri verirler.

04

Bir kimse temel ihtiyaçlarını karşıladıktan ve varsa borçlarını ödedikten sonra dinen belirlenen miktarda mala sahipse zengin sayılır. Bu asgari miktara nisab denir. Her malın nisab miktarı farklıdır. Zekât verilecek malın üzerinden bir yıl geçmesi gerekir.

Nisab ne demektir?

- Zekât ve fıtır sadakası verebilmek, hacca gidebilmek, kurban kesebilmek ve diğer bazı mali ibadetleri yerine getirebilmek için Allah ve Resulü tarafından belirlenen mali yeterlilik ve zenginlik ölçüsüne **nisab** denir.

ZEKÂTİ KİM	NELERDEN	NE KADAR	KİMLERE VERMELİDİR
Zengin olan her Müslüman	• Altın, gümüş • Nakit Para ve menkul değerler • Ticaret malları	40/1 yani 2.5%	• Yoksullar • Düşkünler • Borçlular • Yolda kalmış yolcular • Özgürlüğünü yitirmiş olanlar • Kalbi İslam'a ısındırılmak istenenler • Allah (c.c.) yolunda çalışanlar • Zekât memurları (bk. Tevbe suresi, 60. ayet.)
	• Koyun ve keçi	40'tan 120'ye kadar bir koyun, 121'den 200'e kadar iki koyun verir.	
	• Sığır ve manda	30/1 30'dan 40'a kadar bir tane 2 yaşında buzağı 41'den 59'a kadar bir tane 3 yaşına basmış buzağı verir.	
	• Deve	Her beş deve için bir koyun veya keçi	
	• Toprak ürünleri	10/1 yani 10%	
	• Madenler	5/1 yani 20%	

- Allah'ın (c.c.) hoşnutluğunu kazanma niyetiyle insanları incitmeden verilen zekât, malı artırır ve bereketlendirir.

Zekât yılda
bir kez
verilir.

- Sadaka kapsamlı bir ibadettir.
- Herkes imkânına göre sadaka ibadetini yerine getirebilir.
- Zengin olanlar büyük yardımlar yapabilir.
- Maddi imkânı kısıtlı olanlar ise sahip oldukları ölçüsünde sadaka verebilirler.
- Maddi yardım yapamayanlar başka şekillerde insanlara yardım ederek bu ibadeti yapmış olurlar.

Fıtır

Yaratılış,
Ramazan'ın sona
ermesi ve iftar
vakti orucun
açılması gibi
anamlara
gelmektedir.

Sözlük anlamı

Fıtır

Yüce Allah'ın bize
bahsettiği
varlığımızın bir
şükürü, Ramazan
ayında oruçluyken
istemeden
yaptığımız kusurlu
davranışlarımızın
bir özrüdür.

Terim anlamı

Sadaka
çeşitlerinden
biri de fıtır
sadakasıdır.

Fıtır sadakası
ülkümüzde daha
çok fitre olarak
bilinir.

Biliyor musunuz?

- Fıtır sadakasının bayram namazı vaktine kadar verilmesi gerekir.
- Fıtır sadakası vermek nisab miktarı malı olan müslümanlara vaciptir.

- Fıtır sadakası olarak verilecek sadakanın miktarı, veren kişinin bir günlük yemek masrafı kadardır.
- Fıtır sadakası zekât verilebilecek durumda olanlara verilir.

- Fitre verirken akrabaları, yakın komşuları, ihtiyacı olduğunu bildiğimiz kimseleri öncelememiz doğru olur.
- Fitre miktarının alt sınırı her yıl Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından ilan edilir.

**İslam dininde sizce
yardımlaşmaya
niçin büyük önem
verilmiş olabilir?**

3. Zekât ve Sadakanın Bireysel ve Toplumsal Faydaları

- Zekât ve sadaka ibadetleri İslam dininde çok önemlidir.
- Zekât ve sadakanın bireysel ve toplumsal olarak pek çok faydası vardır.

Yüce Allah zekât ibadetiyle zenginlere, toplumda bulunan ihtiyaç sahiplerini düşünmeyi ve kollamayı öğretir.

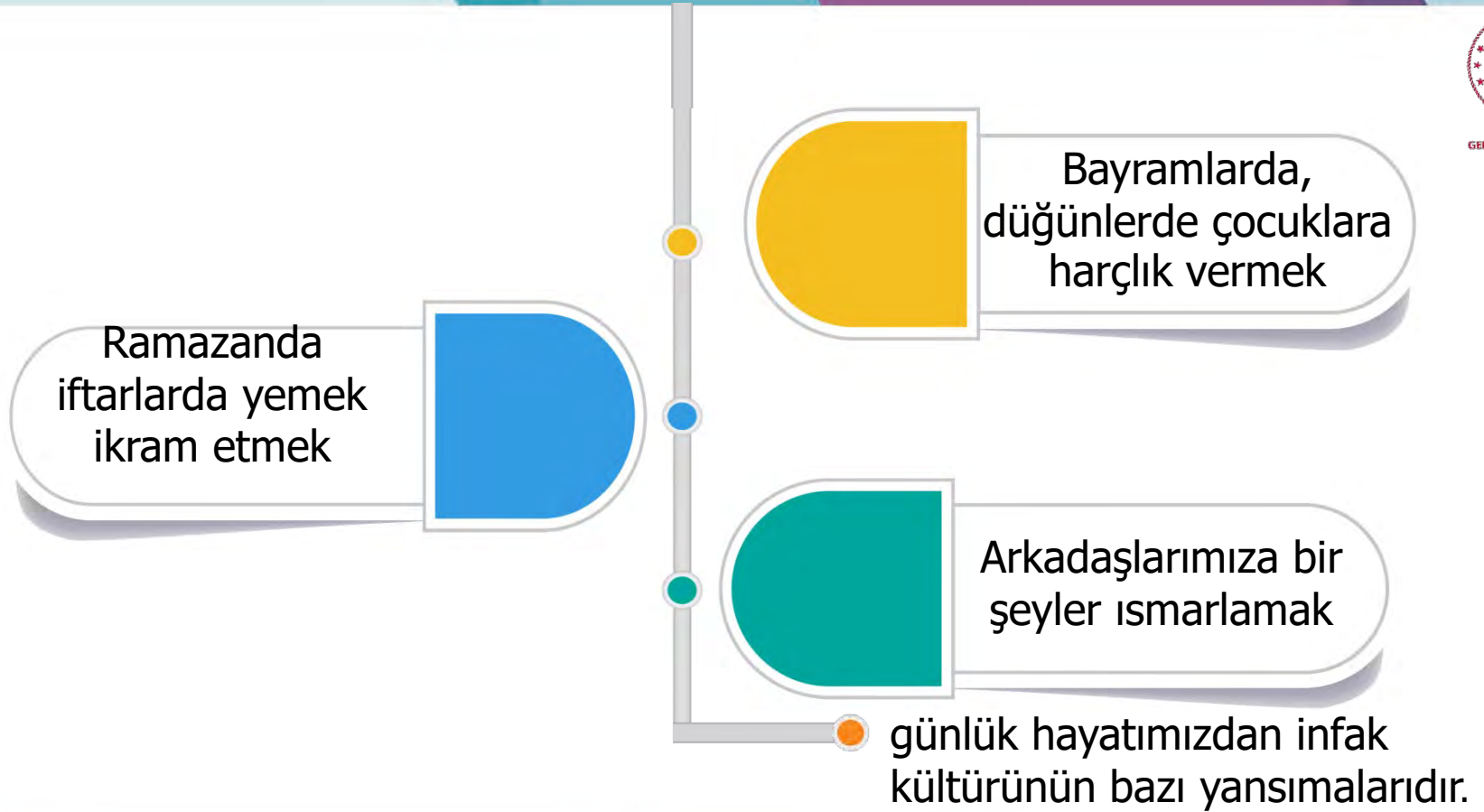
Yardımlaşma sayesinde yoksullar kendilerini yalnız hissetmezler ve yardım yapanlara karşı sevgi ve saygı duyarlar.

Yardımseverlik duygusu birlik ve beraberliği sağlayarak toplumu güçlendirir.

Zekât, fakirlik ve sosyal adaletsizliğin doğuracağı toplumsal sorunların önüne geçilmesine yardımcı olur.

- İnfak Müslümanlarda Allah için fedakarlık yapma bilinci kazandırır.
- Fedakarlık bilinci Müslümanlar tarafından paylaşılan ortak bir değer olur.
- Toplumsal kurumlarımızı, adet ve geleneklerimizi de etkileyerek infak kültürünün oluşmasını sağlar.

- Sadaka-i cariye, insanın ölümünden sonra da sevabı devam eden sadakadır.
- Etkisi devam eden kalıcı hayır işleri öldükten sonra da bu hayırları yapan kimselere sevap kazandırır.

- *"İnsan ölünce üç şey dışında ameli kesilir: Sadaka-i cariye (faydası kesintisiz sürüp giden sadaka), kendisinden faydalanan ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat."*

(Müslim, Vasiyyet, 14.)

-
- Bugün çevremizde bulunan pek çok okul (belki içinde eğitim gördüğümüz okul da dâhil olmak üzere) hastane, cami gibi çeşitli yardım kurumları hep infak kültürü sayesinde inşa edilmişlerdir.

**Ölçüde ve
tartıda adaletli
olmak
ifadesinden ne
anlıyorsunuz?**

4. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Şuayb (a.s.)

- Kur'an-ı Kerim'de peygamberler, tebliğ mücadeleleriyle bizlere tanıtılır.
- Hz. Şuayb da (a.s.) bize kendi döneminde ortaya koyduğu tebliğ mücadelesiyle tanıtılmaktadır.

Hız. Şuayb (a.s.), Medyen halkına gönderilmiş bir peygamberdi.

- Medyen, ticaret yolları üzerinde kurulmuş önemli bir şehirdi.
- Medyenlilerin ekonomik faaliyetleri de büyük ölçüde ticarete dayanıyordu.

- Medyenliler bir olan Allah'a kulluk etmeyi unutmuşlardı.
- Ticaretlerinde de hile yaparak haksız kazanç elde etmeyi meşru görüyorlardı.

Kur'an'da Hz. Şuayb'ın (a.s.) halkını uyarması şu şekilde bildirilmiştir:

- **“Ey kavmim ölçüyü ve tartıyı adaletle tam yapın. İnsanların eşyalarını (mallarını ve haklarını) eksiltmeyin. Yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın. Eğer inanan kimselerseniz Allah'ın bıraktığı helâl kazanç sizin için daha hayırlıdır. Ben sizin başınızda bir bekçi değilim..”**

(Hûd suresi, 85-86. ayetler.)

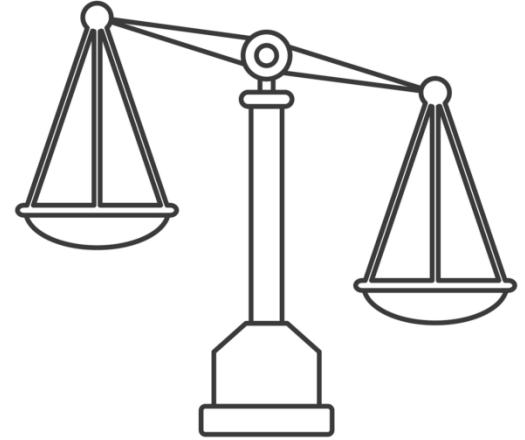

- Hz. Şuayb (a.s.) gelen tepkilere aldırmadan insanları Allah'a (c.c.) inanmaya davet etti.
- Onları alışverişlerinde dürüst olmaya çağırdı.

- Medyenliler menfaatlerine zarar vereceğini düşündükleri için Hz. Şuayb'ın (a.s.) bu davetini kabul etmeye bir türlü yanaşmadılar.
- Hatta başkalarının da inanmaması için çaba sarf ettiler.

- Medyenlilerin küçümsemelerine, dışlamalarına ve tehditlerine rağmen Hz. Şuayb (a.s.) tebliğinden vazgeçmedi.
- Onları bir olan Allah'a (c.c.) kulluk etmeye, ölçü ve tartıda yaptıkları hilelerden vazgeçip ticaretlerinde adil olmaya çağırdı.

- Ancak Medyen halkı inat ederek Allah'a kulluktan yüz çevirdiler.
- Bu yüzden Allah (c.c.) onları cezalandırdı.
- Hz. Şuayb (a.s.) ve ona inananlar Yüce Allah'ın yardımıyla kurtuldular.

- Hz Şuayb'ın (a.s.) verdiği mücadele Müslümanlar için de önemli dersler içermektedir.
- Bir Müslüman Medyenlilerin yaptığı gibi ölçü ve tartıda hile yapmamalıdır.
- İnancına yaraşır biçimde ticari hayatta dürüst olmayı kendisine ilke edinmelidir.

**“ Dini yalanlamak”
ifadesinden ne
anlıyorsunuz?**

5. Bir Sure Tanıyorum: Maûn Suresi ve Anlamı

- Bu sure; Mekke döneminde inmiştir.
- Maûn, yardım ve zekât demektir.
- Surede, biri Allah'ın (c.c.) nimetlerini ve hesap gününü inkâr eden nankör, diğeri amellerini gösteriş için yapan riyakâr olmak üzere iki tip insan tasvir edilmektedir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ۚ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ
 الْيَتِيمَ ۚ وَلَا يَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ۚ فَوَيْلٌ
 لِلْمُصَلِّينَ ۚ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۚ الَّذِينَ
 هُمْ يُرَآؤُنَ ۚ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۚ

Okunuşu:

Bismillâhirrahmânirrahîm.

1. Eraeytellezî yükezzibu bid-dîn.
2. Fezâlikellezî yedu'ul yetîm.
3. Velâ yehuddu alâ taâmil miskîn.
4. Feveylün lilmusallîn.
5. Ellezîne hüm an salâtihim sâhûn.
6. Ellezîne hüm yürâûne
7. Ve yemneûnel mâûn.

Anlamı:

Rahman, Rahim olan Allah'ın adıyla.

1. Gördün mü, o hesap ve ceza gününü yalanlayanı!
- 2-3. İşte o, yetimi itip kakan, yoksula yedirmeyi özendirmeyen kimsedir.
4. Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki,
5. Onlar namazlarını ciddiye almazlar.
6. Onlar (namazlarıyla) gösteriş yaparlar.
7. Ufacık bir yardıma bile engel olurlar.

Ünitemizi Değerlendirelim

1. Zekat ne demektir?
2. Hangi mallardan zekat verilir?
3. Nisab miktarı ne demektir?
4. Hz. Şuayb'ın kıssasını kısaca anlatınız.
5. Mâûn suresinde verilen mesajlar nelerdir?

Cevaplayalım

1. İslam'ın beş şartından biridir. Dinen zengin sayılan Müslümanların yılda bir kez mallarının belli miktarını ihtiyaç sahiplerine vermelerine denir.

Yukarıda hangi ibadet hakkında bilgi verilmektedir?

- A) Hac
- B) Oruç
- C) Namaz
- D) Zekât

2. Aşağıdakilerden hangisi zekât verilecek kimselerden değildir?

- A) Yoksullar
- B) Borçlular
- C) Yolcular
- D) Zekat toplayan memurlar

3. Fıtır sadakasıyla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Zekat çeşitlerinden biridir.
- B) Yaratılış, Ramazan'ın sona ermesi gibi anlamlara gelmektedir.
- C) Oruçluyken istemeden yaptığımız davranışlarımızın bir özrüdür.
- D) Ülkemizde daha çok fitre olarak bilinir.

4. Medyen halkına gönderilmiş bir peygamberdi. Onları Allah’a (c.c.) inanmaya davet etti. Alışverişlerinde dürüst olmaya çağırdı. Ancak Medyen halkı inat ederek Allah’a kulluktan yüz çevirdiler. Bu yüzden Yüce Allah Medyen halkını cezalandırdı. O ve ona inananlar ise Yüce Allah’ın yardımıyla kurtuldular.

Hakkında bilgi verilen peygamber aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. İsmail
- B) Hz. İbrahim
- C) Hz. Şuayb
- D) Hz. Süleyman

5. Müslümanın Allah'ın rızasını kazanmak için sahip olduğu mallardan Yüce Allah'ın emrettiği harcama yapması, bağışta bulunmasıdır.

Tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zekât
- B) Sadaka
- C) Fitre
- D) İnfak

**DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

Hazırlayanlar

Furkan ÖZÜDOĞRU,
Hatice Büşra PAKSOY

Redaksiyon

Suna AKKURT

Tasarım ve Düzenleme

Hanife KOYUTÜRK